

**concerto
BUDAPEST**

zene szenvedéllyel

KHATIA BUNIATISHVILI © Julia Wésely

KHATIA BUNIATISHVILI ÉS RACHMANINOV

2019. NOVEMBER 23. és 24. 19.30

ZENEAKADÉMIA
Nagyterem

ZIMMERMANN

Un petit rien

1. Ouverture des belles de la nuit
2. Metamorphose lunaire I
3. Pas trop militaire
4. Petite valse lunaire
5. Berceuse des petits oiseaux qui ne peuvent pas s'endormir
6. Metamorphose lunaire II
7. Boogie-Woogie au clair de lune

STRAUSS

Divertimento, op. 86

1. La Visionnaire
2. Musette de Cholsy - La fine Madelon - La douce Janneton -
La Sézile - Musette de Taberny
3. Le Tic-Toc-Choc - La Lutine
4. Les Fauvettes plaintives
5. Le Trophée - L'Angeuille - Les jeunes Seigneurs -
La Linotte effarouchée
6. Les Tours de Passe-Passe
7. Les Ombres errantes
8. Les Brimborions - La Badine

- szünet -

RACHMANINOV

II. [c-moll] zongoraverseny, op. 18

1. Moderato
2. Adagio sostenuto
3. Allegro scherzando

Közreműködik: **Khatia Buniatishvili** zongora

Concerto Budapest

Vezényel: **Keller András**

KHATIA BUNIATISHVILI

Keller András meghívására 2010 decemberében debütált Budapesten, és Khatia Buniatishvili azóta a Concerto Budapest visszajáró vendége, és egyúttal a fővárosi közönség egyik nagy kedvence. A grúz zongoraművésznő 1987-ben, a Fekete-tenger partján fekvő Batumi városában született, és legelső koncertjét alig hatéves korában adta. A 2000-es évek első évtizedében versenysikerek sorát aratta, de ami ennél is fontosabb, megismertette magát és kivételes tehetségét a legjelentősebb koncerthelyszínek közönségével és a világ komolyzenei életének meghatározó szereplőivel. Például Martha Argerich-csel, aki ekképp dicsérte fiatal pályatársát: „Khatia kivételes tehetségű fiatal zongorista. Lenyűgöznek rendkívüli manuális képességei, természetes muzikalitása, a képzelőereje és a ragyogó virtuozitása.” Diszkográfiájának legfontosabb darabjai közé tartozik nagyszerű Liszt- és Chopin-lemeze, valamint a 2017-es Rachmaninov-albuma, amelyen a Paavo Järvi által vezényelt Cseh Filharmonikus Zenekar kíséretében a zeneszerző 2. és 3. zongoraverse-nyét játssza a 2016-ban az ECHO Klassik Awardot elnyerő muzsikusk.

KELLER ANDRÁS és a CONCERTO BUDAPEST

A Concerto Budapest Magyarország egyik vezető nagyzenekara, történelmi múlttal és a fiatal zenészek dinamizmusával. Nagyívű műsorszerkesztésével elkötelezetten képviseli a progresszív és sokszínű, egyedülálló repertoárt, mely a közkedvelt mesterművektől a legújabb, XXI. századi kortárs darabokig terjed. Vendégei olyan világhírű művészek, mint Gidon Kremer, Jevgenyij Koroljov, Boris Berezovsky, Heinz Holliger, Isabelle Faust vagy Sir James Galway. Művészeti igazgatója 2007 óta a több mint 70 nemzetközi díjjal kitüntetett, Liszt-díjas, érdemes művész, Keller András, a Keller Quartet, valamint a 2019-ban alakult Hungarian Quartet alapítója. A világszerte elismert hegedűművész, karmester, a prominens, londoni Guildhall School of Music and Drama kiemelt hegedűprofesszora.

Bernd Alois ZIMMERMANN *Un petit rien*

A besorolási, kategorizálási próbálkozásoknak életében és utóéletében is egyaránt makacsul ellenálló Bernd Alois Zimmermann (1918–1970) művei ritka vendégek a hazai koncerttermekben: a nevét is talán még leginkább a címről ismerős, korszakos opera, az 1965-ös ősbemutatójú *Katonák* révén szokás ismerni. Az alig több mint hatperces, ám héttételes műve, az *Un petit rien*, vagyis az *Egy kis semmiség* most a könnyed és szellemes zeneszerzőt mutatja be a hallgatóknak, hiszen a kompozíciónak már az alcíme is beszédes: *Musique légère, lunaire et ornithologique*. A holdnak és a madaraknak valóban döntő szerepet szánó zenés szösszenetek eredetileg egy hangjáték számára íródtak 1958-ban, Zimmermann ugyanis az ötvenes évek során több mint száz hangjáték alkalmazott zeneszerzője volt. Marcel Aymé *Les Oiseaux de lune* című drámájának rádióváltozatához készült a muzsika: e félig realisztikus, félig fantasztikus színdarab cselekményében a világjobbító főszereplő képes holdmadarakká változtatni és ezáltal megjavítani a romlott és gonosz embereket. A keringőt, katonazenét és altatót is számláló hét aforisztikus tétel Zimmermann utóbb aztán 1964-ben rendezte össze önálló kamarazenekari koncertdarabbá.

Richard STRAUSS *Divertimento, op. 86*

A zenetörténeti múlt értékei iránt egész pályafutása során termékeny, mondhatni pre-posztmodern fogékonyságot és érdeklődést tanúsító Richard Strauss (1864–1949) különösen vonzódott a francia barokk és rokokó mestereihez. Közülük François Couperin billentyűs darbjait először és mindjárt igen látványosan, mindemellett tiszteletteljes modorban egy bécsi Ballett Soirée számára hangszerelte meg és rendezte szívté. 1923 karneválján került sor a nagyszabású estére, amelyen egyébként Ravel *Lúdanyó meséi* című művének bécsi bemutatóját is megejtették: Strauss Táncszvitje, vagy közkeletűbb nevén Couperin-szvitje nyolc tételben rendezte egymás mellé „a Nagy Couperin” vagy másfél tucat csembalódarabját, s az ekképp újracsomagolt zene nagy sikert aratott (1928-ban a budapesti Operaház is műsorára tűzte az *Ezüst kulcs* című balett-egyfelvonásos muzsikájaként). Utóbb aztán, a harmincas évek végén Strauss kedvenc karmestere és hasznos munkatársa, Clemens Krauss rávette a mestert, hogy hangszereljen meg további öttételnyi Couperin-csembalódarabot: az ezekkel kibővített szvit vált 1941-ben a *Verklungene Feste* című balett zenéjévé. Végül Krauss még újabb három tételt udvarolt ki az idős Straussból, és ezeknek meg az előbbi öt tételnek az egymás mellé

illesztéséből született meg az 1943 januárjában a Bécsi Filharmonikusok és persze Krauss által bemutatott *Divertimento*. A kamarazenekarra komponált, olykor 2. Couperin-szvitként emlegetett mű kottájában Strauss akkurátusan feltüntette az egyes csembalódarabok eredeti, sokszor archaikus címét, jelölül a pályaelőd iránti tiszteletnek, amelyről a legnyilvánvalóbban természetesen a *Divertimento* kongeniális hangszerelése kínál hangzó bizonyosságot.

Szergej RACHMANINOV II. (c-moll) zongoraverseny, op. 18

Szergej Rachmaninovot (1873–1943) gyermekkorától fogva rendkívüli tehetségnek tekintette a környezete, konzervatóriumi professzorai sokat vártak tőle, és pályaindulása meg is felelt e magas elvárásoknak. De aztán a fiatal komponista belefutott egy hatalmas pofonba: I. szimfóniája megbukott az 1897-es ősbemutatón, és ez a kudarc tartós depresszióba és alkotói válságba sodorta a művészt. A kilábalás éveket vett igénybe, ezalatt Rachmaninov kínosan sikerült látogatást tett Tolsztojnál („mondja, van bárkinek is szüksége ilyen zenére?” – kérdezte tőle az idős író), elutazott a napfényes Itáliába, valamint megpróbálkozott a hipnoterápiával. Végül 1900 ősze és 1901 tavasza között megkomponálta a II. zongoraversenyét, amely egyszerre vált a válságkorszak lezárásává, Rachmaninov legboldogabb évtizedének nyitányává, s nem mellesleg életműve legnépszerűbb darabjává. A nyitótétel harangozást idéző indítása, az orosz népdalok világával rokonságot tartó főtéma, majd a második tétel sokak által elirigyelt, sőt elcsent, lágyan költői és olyannyira melankolikus dallama (legismertebb kikölcsönzése az *All By Myself* című örökzöld slágerben hallható) nemcsak a versenymű popularitására ad bőven elégséges magyarázatot, de éppígy a kompozíció öngyógyító jellegét is érzékletessé teszi. S talán még inkább felismerhető ez a terápiás jelleg a zárótétel – Rachmaninovra amúgy kevésbé jellemző – játékos hangvételén, jószerint táncos léptű, energikus derűjén. A zeneszerző által a depresszióját kezelő Nyikolaj Dahlnak dedikált zongoraverseny utóbb mások gyógyulását is elősegítette: a leukémiával küzdő José Carreras például váltig ezt a darabot hallgatta újra meg újra a drasztikus és megterhelő kezelések idején, hogy nyugalmit és optimizmusát megőrizze. A versenymű magánszólamát maga a komponista (egyszersmind a legelső virtuóz megszólaltató) nevezte kényelmetlennek, azonban legalább ennyire ráillik arra a mutatós meg a hálás jelző is: igaz, a szólista e zongorakonzert előadása során vajmi ritkán versenghet a régi hagyományoknak megfelelően a zenekarral.

Szöveg: László Ferenc

2019. NOVEMBER 24. VASÁRNAP 22.00
ZENEAKADÉMIA

PREMIER

STEVE REICH

Music for Ensemble and Orchestra -
magyarországi bemutató

Concerto Budapest

Vezényel: **Rácz Zoltán**

STEVE REICH

A Concerto Budapest PREMIER sorozata egy-egy koncert után 22.00 órai kezdéssel mutat be korábban soha nem hallott műveket. A bemutatót követően a közönség kötetlen beszélgetésen ismerheti meg alaposabban az aktuális művet és alkotóját. A koncert után Tóth Endre moderátor vezetésével közös beszélgetésre várjuk az érdeklődőket.

„Olyasvalaki vagyok, aki együttesre (ensemble) komponál” – jellemezte önmagát egy néhány esztendeje adott interjújában Steve Reich (1936), mintegy magyarázatot kínálva arra, hogy az 1987-es *The Four Sections* bemutatását követően miként is telhetett el a pályáján három teljes évtized újabb nagyzenekari mű megalkotása nélkül. 2018. november 1-én, a Los Angeles-i Walt Disney Concert Hallban azután a közönség elé jutott az öttételes *Music for Ensemble and Orchestra*, amely – amint azt már a lényegretörő cím is jelzi – egyszerre vetett véget az említett hosszú szünetnek és maradt mégiscsak hűséges a zeneszerző önképéhez. A Los Angeles-i Filharmonikusoktól megbízást és egyszersmind teljesen szabad kezett Reich ugyanis a mű előterébe a húsfőrs ensemble-t helyezte: a vonósok és fúvósok mellett két zongorának és a vibrafonnak is meghittten ismerős helyet és feladatot juttatva az elkülönített együttesben. A kompozíció felismerhetően és megvallottan sokat köszönhet a közvetlenül megelőző, 2016-os kamaraműnek, a *Runner*-nek, amelyet viszont egy véletlenül megtekintett indiai, vagyis közkeletűen szólva bollywoodi film zenéjének ritmusai ihlettek. Reich azonban a zenetörténeti múltra, egész pontosan Johann Sebastian Bachra is visszautalt egy nyílt allúzióval, amely az 5. brandenburgi verseny kezdetét idézi fel. Ahogyan azt az idős mester önironikusan megfogalmazta: „Tekintsük ezt az én szerény kalapemelésemnek”.

Rácz Zoltán ütőhangszeres szólistaként, kamarazenészként, zenekarvezetőként és karmesterként a magyarországi kortárs zenei élet egyik legjelentősebb alakja. 1984-ben alapította meg az azóta Kossuth-, Liszt- és Prima-díjat nyert Amadinda Ütőegyüttest, melynek ma is művészeti vezetője. A 20. század második felének legmeghatározóbb szerzői, köztük Ligeti György, John Cage és Steve Reich is dedikált nekik műveket. Az elmúlt években a Concerto Budapest és a Ligeti Ensemble több 20. századi és kortárs programjának dirigenseként is találkozhatott vele a közönség

NOVEMBER 23 and 24 2019, 19.30

LISZT ACADEMY

KHATIA BUNIATISHVILI AND THE CONCERTO BUDAPEST

ZIMMERMANN *Un petit rien*

STRAUSS *Divertimento, Op. 86*

- intermission -

RACHMANINOV *Piano Concerto No. 2 in C minor, Op. 18*

Performers

Khatia Buniatishvili piano, **Concerto Budapest Symphony Orchestra**

Conductor **András Keller**

The gifted, 32-year-old Georgian pianist phenomenon Khatia Buniatishvili has been a regular guest of Concerto Budapest for nearly a decade and at the same time a huge favourite with the domestic concert-going public. This time she arrives to take the solo part in Rachmaninov's *Piano Concerto No. 2*: the work, that without any exaggeration is dreaded by so many instrumentalists, was written between 1908-09 precisely for performers with the sort of explosive energy and unparalleled technique that she demonstrates. A little nothing... nobody would dare say this about Buniatishvili's undertaking, but could about the opening number, because this is the title of the ornithological composition (1964) by Bernd Alois Zimmermann. The chamber orchestra work in which a prominent role is given to moonlight comprises seven short movements and closes with a boogie-woogie. Richard Strauss's *Divertimento* similarly requires a chamber orchestra apparatus, but this time it is made up not of seven but eight movements, each one of which utilizes motifs from François Couperin's works for harpsichord, thus paying tribute to the French Baroque master who was born almost 200 years before Strauss.

NOVEMBER 24 2019, 22.00

LISZT ACADEMY

PREMIER

STEVE REICH

Music for Ensemble and Orchestra -

Hungarian premiere

Performers

Concerto Budapest Symphony Orchestra

Conductor **Zoltán Rácz**

"He was able to preserve the most important creative components of his stylistic characters in a way that minimalism did not become dogma," said Zoltán Rácz, considered the greatest Hungarian authority on the works of Steve Reich, a few years ago. Through his many decades of untiring work, Rácz makes the musical universe of the American composer experiential and self-evident for the third and fourth generations of Hungarian concertgoers. This concert features a fresh-out-of-the-pocket work played for the first time in front of a domestic audience by the master who is over 80 now, because the world premiere of *Music for Ensemble and Orchestra* was in Los Angeles in November 2018. The five-movement work by Reich, who has not composed for grand orchestra since 1987, contains references to his own earlier pieces, yet at the same time he pays tribute to Johann Sebastian Bach, precisely with a 5th Brandenburg concerto allusion. As Reich himself said in an interview: "It's my little tip of the hat."

KONCERTAJÁNLO

2020. JANUÁR 10. péntek 19.30
PESTI VIGADÓ

MAGYAR KINCSEK

KODÁLY: Marosszéki táncok
WEINER: II. (Fisz-moll) hegedűverseny, op. 45
DUBROVAY: Faust, az elkárhozott – I. szvit
KODÁLY: Háry János szvit
Savitri Grier hegedű
Vezényel: **Vásáry Tamás**

2020. JANUÁR 18. szombat 19.30
ZENAKADÉMIA

EGY KIÁLLÍTÁS KÉPEI

DUKAS: La péri
BERNSTEIN: Szerenád
MUSZORGSKIJ–RAVEL:
Egy kiállítás képei
Charlotte Saluste-Bridoux hegedű
Vezényel: **Rácz Zoltán**

2020. JANUÁR 29. szerda 19.30
MŰPA

MIHAIL PLETNYOV ZONGORAESTJE

MOZART: 4. (Esz-dúr) zongoraszonáta, K. 282
BEETHOVEN 31. (Asz-dúr) zongoraszonáta, op. 110
MOZART 10. (C-dúr) zongoraszonáta, K. 330
BEETHOVEN 32. (c-moll) zongoraszonáta, op. 111
Közreműködik: **Mihail Pletnyov** zongora

**concerto
BUDAPEST**
zene szenvedéllyel

KONCERTÉLMÉNYT KARÁCSONYRA!

ARANY CSOMAG

5 KONCERT
25% KEDVEZMÉNNYEL

EZÜST CSOMAG

4 KONCERT
20% KEDVEZMÉNNYEL

BRONZ CSOMAG

3 KONCERT
15% KEDVEZMÉNNYEL

Csomagok már **3200 Ft-ért!**

Koncerthelyszínek: **MŰPA / ZENEAKADÉMIA / VIGADÓ / BMC**

Részletekért látogasson el a
www.concertobudapest.hu/karacsony weboldalra!

**concerto
BUDAPEST**
zene szenvedéllyel

www.concertobudapest.hu

ZENAKADÉMIA
KONCERTKÖZPONT

